

ACC. N:R. U. 6489:1-10

Landskap: Halland

Upptecknat av: Ric Bränberg

Härad: Löke

Adress: Knäred

Socken: Knäred

Berättat av: Inger-Lena Persson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1851 i Knäred

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Innehåll:

"Smörkärvingar"

(Innf! Ulna N. 25, Tjursmjölkning av
andras kor.)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6489:610

Landskap: Sjælland

Upptecknat av: E. Bränberg

Härad: Höks

Adress: Knäred

Socken: Knäred

Berättat av: Fredrika Pålsson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1873 i Knäred

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Innehåll:

Den stora stenen 6
Påskägg (jmf. L. U. F. 24!) 7
Salighets- och osalighetsdyder 8
Den lilla flickans syn 9
Den högfärdiga flickan 10

Landskap: Halland Upptecknat av: Erie Bränberg
 Härad: Slöke Adress: Knäred
 Socken: Knäred Berättat av: Inger-Lena Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1851 i Knäred

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Smörkåringar. 1.

De som hade givit sig till park-kåringar fingo förmåga att på avstånd mjölka andras kor. Vilka det var, som hade skaffat sig denna trollkonst visade sig därigenom att de alltid hade mycket mera smör att sälja än andra.

Följande sägner berättas om dem.

En liten tre-å fyraårig flicka talade vid ett tillfälle om för grannfrun, att hon sett sin mor mjölka ur ett strumpband, som hon knutit fast i dörrhandtaget. Då flickan kommit och stum av förvåning ställt sig att storbliga, sade modern: "Nu måste jag sluta, annars dör kon."

Landskap: Upptecknat av:
 Härad: Adress:
 Socken: Berättat av:
 Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

(Smörkärningar.)

Man var mycket rädd om sin hemlighet och låtsades aldrig om någonting i den vägen, men i detta fall hade det skett i rent förbiseende. Ett sätt var annars att få veta det. Om man under påskmorgonen kunde smuggla ett första kucklingägg i kläderna på en som skulle till kyrkan, så fick denne person förmåga att se dem. Och detta hade en gång skett. Man fick då till sin stora förvåning se kända och ansedda grannhustrur komma in i kyrkan och ha grant målade mjölkbyttor ~~på~~ ^{eller} kärnor på huvudet istället för schalletter. Men då de förstodo att de voro sedda började de skämtsamma upptåg.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(Smörkåringar.)

3.

De slogo bl.a. av varandras huvudbonader.
Om de nu lyckades få "den seende" att skratta
så förlorades strax "synförmågan."

Men det fanns medel att avvärja smör-
kåringarnas avståndsmjölkning. Och det var
att lägga stål i botten på mjölkkyttan första
gång man mjölkade den nykalvade kon. För
annen trolldoms undvikande högs en yxa i dörr-
tröskeln varöver kon skulle gå ut första gång
efter kalvingen. Mjölkhurar berättas
det också om. Anteckning av dem visade sig
som en hårlös ring omkring kornas ben strax
ovan klövarna på bakbenen.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Smörkäringar.

4.

Fick man tag på en mjölkhare så visade den sig bestå endast av ett kors av två vedda eller kolade trästickor. Annars brukade den i regel vara "skottfri" och förföljde man en rådan kom man vilse samt kunde ej komma rätt med mindre än att ett klädesplagg vändes.

De s.k. smörkäringarna kunde också taga smöret på avstånd från dem som tjärnade. Det var i de fall då det trots långvarig tjärning ändå ej ville bli smör. Men om man då lade stål (nålar brukades) så måste smörkäringen låta smöret komma tillbaka på samma osynliga väg. — I bygden fanns för blott c:a 10 år sedan en som allmänt kallades "Smör-Elva."

ACC. N:R. M. 6489:1-10

Landskap: Halland Upptecknat av: E. Bränberg
 Härad: Flöks Adress: Knäred
 Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

⁷⁻¹⁰
 Apropos smörkärningarna så var det en hus-
 amor som i förargliven över att inte få något
 smör ur grädden slängde den in i uppeldade
 bakugnen. Det visade sig då att samtidigt
 med detta en gumma i blyg blev tvärt bränd.

En analog sägen berättar om en skraddare
 som kastade sin katt i den brinnande ugnen.
 Då han redan blev gift och fick första barnet
 så hade detta ögon alldeles lika en katts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6487:1-10

Landskap: Halland Upptecknat av: E. Bränberg
Härad: Höks Adress: Knäred
Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den stora stenen.

5

6

En man som brukade handla med kreatur hade för sed att lägga en liten sten i kistlådan för varje gång han lyckades lura den han handlade med. Då han sedan i sin ålders höst låg på dödsbädden, sade han till hustrun att hon skulle gå att räkna hur många stenaar det egentligen var i lådan. När då hustrun kom tillbaka sade hon: "Det finns bara en enda stor sten i kistan."

Landskap: Holland Upptecknat av: Eric Bränberg
 Härad: Höks Adress: Knäred
 Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Pårkägg.

För att de skulle bli färgade brukade man lägga dem i en myrback några dagar innan pårk. Det förekom också att man målade dem med blåelse i rutigt och omvälande prickigt mönster.

En sånggäta.

Rulle låg på taket

Rulle trilla ner

Rulle slog ihjäl sig

Rulle är aldrig mer?

Svaret var, att en liten pojke lagt sitt pårkägg på ryggstugetaket och som rullade ner för detta.

ACC. N:R. U. 6489:1-9

Landskap: Halland Upptecknat av: E. Bränberg
Härad: Knäred Höks Adress: Knäred
Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Salighets- resp. osalighetstydor. 7.

Da kyrkklockorna vid tjälaringningen
hördes klart och relativt långt så betydde det
att den döde var bliven salig.

Om korpar syntes flyga över begravnings-
tåget så var det ett tecken till att den som
skulle begravas var osalig borta.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Halland Upptecknat av: E. Bränberg
 Härad: Flöke Adress: Knäred
 Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Den lilla flickans syn. 8.

En fattig och föraktad man var död. Han hade inga släktingar och inga vänner. Grammarna som skulle ombestyrja begravningen tvistade om var man skulle begrava honom i utmarkerna. Då man ej kunde komma överens beslöts att låta hästarna gå vart de ville med stoffet. Och de styrde då raka vägen mot kyrkogården. Bland dem som följde den döde till det litte vilorummet var också en liten flicka. Under vägen viskade hon till sin mor, att det var en som körde hästarna och han hade stora vita vingar.

Landskap: Halland Upptecknat av: E. Bränberg
 Härad: Flöks Adress: Knäred
 Socken: Knäred Berättat av: Fredrika Pålsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Knäred.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Den högfärdiga flickan. ¶

En flicka som var högfärdig brukade om
 söndagarna då hon kom till kyrkan stryka ~~fast~~
 dammet av sina skor på ^{de gräsbäddarna} gravkullarna. Gamla
 människor som sågo denna vanvördnad för
 de döda, sade sins emellan att detta komne
 häkert att straffa sig. Och då flickan blev gift
 och sedan fick ett barn visade det sig att barnets
 fötter voro starkt vridna i den ställning som
 hon hade haft sina fötter då hon strök skorna
 på gravkullarna.